

CAFÈ  
COOP  
ERATIU

27  
/ 05

# MONOGRÀFIC FORMATIU

## LES COMPETÈNCIES DEL CMAC A LES COOPERATIVES DE TREBALL ASSOCIAT

IMPULSAT PER





# EL MONOGRÀFIC FORMATIU I EL CAFÈ COOPERATIU

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB i la Confederació de Cooperatives de Catalunya coorganitzen un acte col·legial denominat Cafè Cooperatiu. Aquest acte tracta sobre aspectes normatius d'interès pel cooperativisme, bé perquè fa referència a sectors estratègics o palanca, bé perquè té incidència sobre la forma jurídica de societat cooperativa. De cada sessió del denominat Cafè Cooperatiu se n'elabora un dossier que pretén estructurar el contingut tractat a cada sessió en format monogràfic formatiu.

Així doncs, el Cafè Cooperatiu i el monogràfic formatiu que se'n deriva té per finalitat la difusió del coneixement i del contingut tractat a cada sessió, per tal de coadjuvar a difondre el model cooperatiu entre els advocats i advocades membres del col·legi, els cooperativistes i la societat en general.

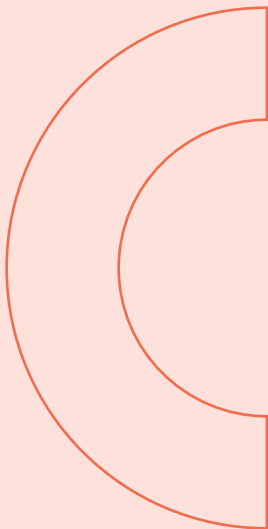
# ELS IMPULSORS

La Confederació de Cooperatives de Catalunya agrupa, lidera i representa el cooperativisme a Catalunya i n'és l'òrgan màxim d'interlocució amb l'Administració. Cohesiona, difon i promou el model cooperatiu d'acord amb els principis cooperatius de l'Aliança Cooperativa Internacional.

**La Confederació de Cooperatives de Catalunya té els objectius estratègics següents:**

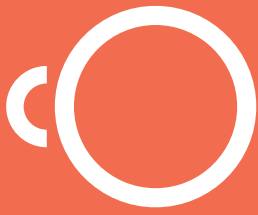
- **La representació pública i la defensa del cooperativisme:** Articulem, vehiculem i defensem els interessos que ens són comuns davant les administracions i l'opinió pública. Representem des de la pluralitat i la diversitat del cooperativisme on el protagonisme és de les persones i dels valors.
- **La participació en la difusió dels principis i els valors cooperatius i la promoció de l'educació i la formació cooperatives:** Promovem el cooperativisme com a alternativa d'acció empresarial, pensada per al progrés de les persones i com una eina de transformació social. Proporcionem coneixement a la societat en general i als cooperativistes per capacitar a emprenedors i empreses més socials, més justes i equitatives i puguin contribuir d'un manera eficaç al desenvolupament de les cooperatives.
- **La coordinació o l'organització de serveis d'interès comú per a les cooperatives:** Des de la intercooperació entre sectors i branques, proporcionem serveis i projectes perquè la suma de persones i organitzacions, amb interessos comuns, incrementi de forma exponencial les seves capacitats i la força.

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB respon a l'interès de la societat per formes empresarials i relacionals que tinguin en compte factors més enllà de l'obtenció de benefici, com són els factors mediambientals i de preocupació per la persona, el seu desenvolupament i el desenvolupament local on es troba l'activitat; a la necessitat que els professionals de l'advocacia es trobin específicament recolzats pel Col·legi davant aquesta matèria; a les especificitats d'aquestes formes empresarials o associacions, així com al fet que les entitats de l'Economia Social tenen una normativa definida a seguir i que, per tant, es fa necessari crear especialistes en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social.



**La Secció de Dret cooperatiu i d'Economia Social, té entre d'altres, els objectius següents:**

- **Crear un grup de debat** en què compartir les experiències i els dubtes que sorgeixin en aplicació de la normativa d'Economia Social.
- **Delimitar criteris** que unifiquin l'actuació dels advocats/des i puguin facilitar el treball de les persones que desenvolupen la seva activitat en qualsevol de les àrees de l'Economia Social que resultin afectades.
- **Col·laborar en la formació** dels companys/es que estiguin interessats/des en especialitzar-se en aquesta matèria i oferir pautes que permetin a les persones col·legiades de l'ICAB liderar aquest sector d'activitat.
- **Crear un fòrum transversal** d'especialistes en què sorgeixin idees i iniciatives que potenciïn la imatge de l'advocat/da expert/a en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social davant les institucions i ciutadans.
- Facilitar a tots els advocats/des que no es trobin especialitzats en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social eines de coneixement adequades en aquest àmbit.



La Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i el Col·legi d'Advocacia de Barcelona (ICAB) van organitzar el passat mes de maig el segon Cafè Cooperatiu per debatre sobre les mesures de mediació, conciliació i arbitratge cooperatius i com encaixen, o no, amb les mesures de la legislació laboral. Moderat per Ignasi Blajot Arañó, secretari de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB, va comptar amb la participació de Moisés Lara Roldán, advocat de la cooperativa FGC i membre de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social, i José Antonio González Espada, advocat del Col·lectiu Ronda.



---

**MODERADOR**

# Ignasi Blajot i Arañó

SECRETARI DE LA SECCIÓ DE DRET COOPERATIU  
I DE L'ECONOMIA SOCIAL

## **ADVOCAT**

Llicenciat en dret per la Universitat de Barcelona. Membre de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona des del 2001 i membre de les seccions de Dret Concursal, Civil, Mercantil i Processal.

Soci de l'àrea de dret Processal i Concursal de la firma AddVANTE, des del que presta assessorament a societats mercantils, cooperatives i entitats del tercer sector en l'àmbit societari, contractual, processal i concursal.



---

**PONENT**

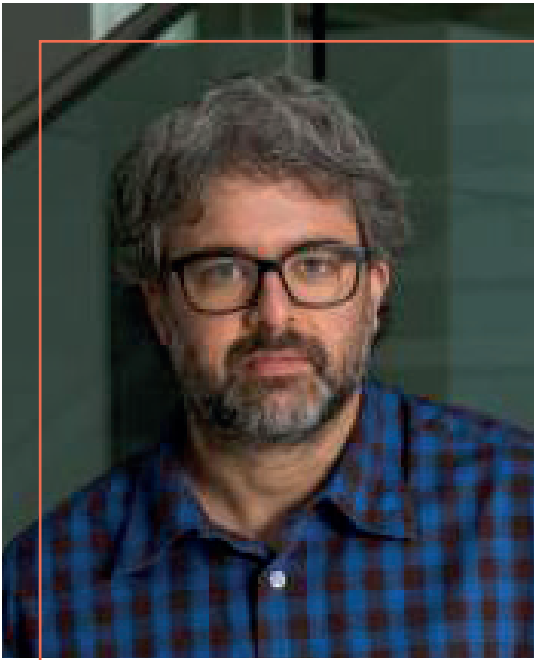
# Moisès Lara i Roldán

**VOCAL DE LA SECCIÓ DE DRET COOPERATIU  
I DE L'ECONOMIA SOCIAL**

## **FGC Advocat, SCCL**

Llicenciat també en Dret per la Universitat Pompeu Fabra, és soci cooperativista de FGC Advocats des de l'any 2007, despatx especialitzat en entitats de l'economia social amb una llarga trajectòria en l'assessorament a entitats de l'economia social. Desenvolupa les seves funcions en l'àmbit de l'assessorament de tot tipus d'entitats de l'economia social, especialment a cooperatives tant des de la vessant societària, con la vessant laboral.





---

PONENT

# José Antonio González Espada

ADVOCAT

## Col·lectiu Ronda, SCCL

Llicenciat en Dret per la Universitat Pompeu Fabra. És màster en Dret Laboral i de la Seguretat Social per l'IDEC i postgrau en empreses en crisi també per l'IDEC. És membre de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, soci cooperativista del despatx Col·lectiu Ronda i està especialitzat en litigis i assumptes de l'àmbit laboral en cooperatives i entitats de l'àmbit de l'economia social, en dret concursal laboral, i en drets fonamentals de l'àmbit laboral.

# Les competències del CMAC a les cooperatives de treball

Prèviament a valorar quin és l'encaix entre els procediments cooperatius i de la legislació laboral pel que fa a la mediació, la conciliació i l'arbitratge, cal exposar quines són les característiques dels mitjans que les cooperatives tenen a l'abast. Els procediments<sup>1</sup> de l'àmbit cooperatiu poden treballar en conflictes originats entre persones sòcies, entre aquestes i la cooperativa, els que pugui tenir l'organització amb la seva federació, entre cooperatives i també entre federacions, i fins i tot amb la Confederació. Ara bé, cal tenir en compte que hi ha casos en què aquests procediments no poden intervenir, com quan s'ha d'aplicar dret imperatiu<sup>2</sup> o hi ha una sentència ferma, entre d'altres.

## LA VIA COOPERATIVA

La disciplina social es troba regulada a l'article 36 de la Llei de cooperatives, i s'aplica a qualsevol mena de cooperativa i de persona sòcia, a més, no se centra només en les accions sociolaborals, sinó en tota classe de conflictes que hi puguin sorgir. Aquest article deixa un gran marge d'autoregulació cooperativa en matèria de tipificació de faltes o sancions, que ha d'estar regulat en els estatuts, si bé, per raons evidents de seguretat jurídica, estableix clarament quin és el procediment d'impugnació de les mesures disciplinàries.

Cal recordar que les sancions s'imposen, en primer terme, per part del consell rector, encara que la mateixa llei faculta perquè hi hagi un òrgan al qual s'hagi delegat la imposició de faltes lleus i greus. La imposició d'una sanció ve d'una prèvia audiència amb la persona afectada (a diferència de la relació laboral ordinària).

<sup>1</sup> GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'EMPRESA I TREBALL. Mediació, conciliació i arbitratge cooperatius <[https://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia\\_social/creixement\\_cooperatives\\_societats\\_laborals/mediacio/](https://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia_social/creixement_cooperatives_societats_laborals/mediacio/)> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>2</sup> El dret imperatiu és el conjunt de normes de dret internacional general que són reconegudes i acceptades per la comunitat internacional en el seu conjunt com a normes que no admeten acord en contrari i que només poden ser modificades per una norma de dret internacional general posterior que tingui el mateix caràcter. El dret imperatiu constitueix el dret internacional general, juntament amb els principis generals del dret internacional, els tractats internacionals acceptats universalment i el costum internacional general.

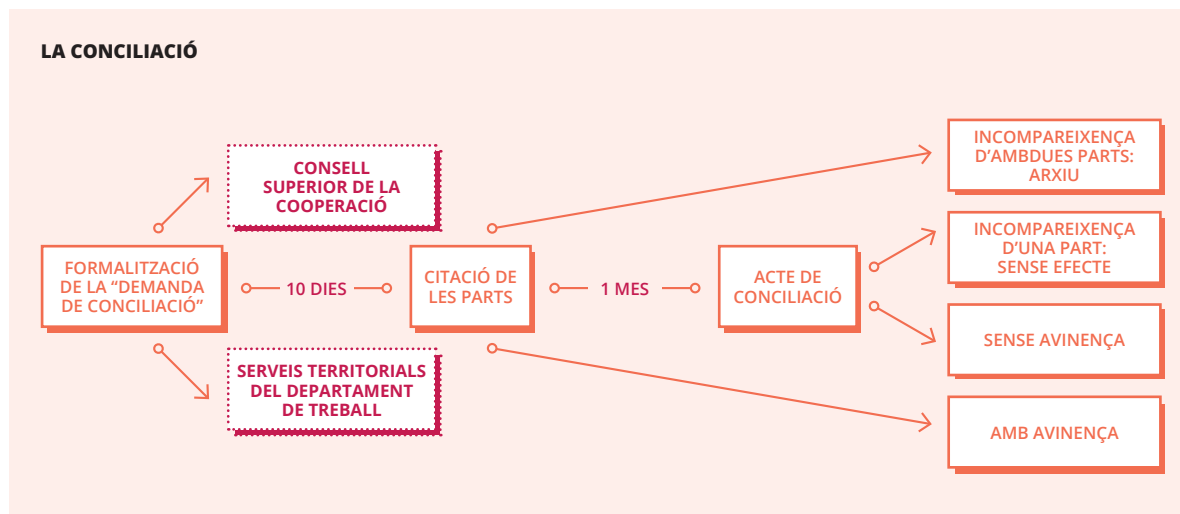
El mateix article 36 estableix que la persona afectada pot presentar un recurs, en el termini d'un mes, davant del comitè de recursos (que l'ha de resoldre en tres mesos) o, si no n'hi ha, davant de l'assemblea general (que l'ha de resoldre en sis mesos). El comitè de recursos és un òrgan facultatiu escollit per la mateixa assemblea i té com a objectiu, com el seu nom indica, resoldre els recursos interposats; en trobem normalment a les cooperatives grans.

Contra l'acord de l'assemblea general, o del comitè de recursos, es pot presentar directament contra jurisdicció ordinària, és a dir, no cal la papereta de conciliació sota pena que es declari la caducitat de l'acció. Segons les sentències existents, la persona sòcia pot accedir de forma indistinta a la via cooperativa o la via del Centre de Mediació, Arbitratge i Conciliació (CMAC),

A la via cooperativa podem seguir processos de conciliació, mediació i arbitratge, amb un recorregut propi:

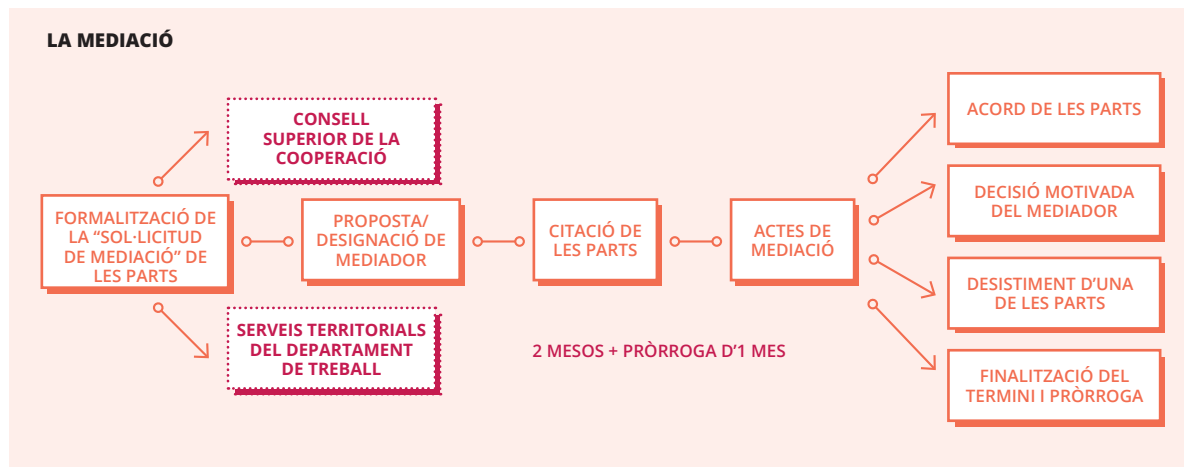
### LA CONCILIACIÓ

La conciliació consisteix en la intervenció d'una persona conciliadora que té com a objectiu acostar les parts oposades d'un conflicte. Té caràcter gratuït i la proposta de resolució que s'accepti és d'obligat compliment.



### LA MEDIACIÓ

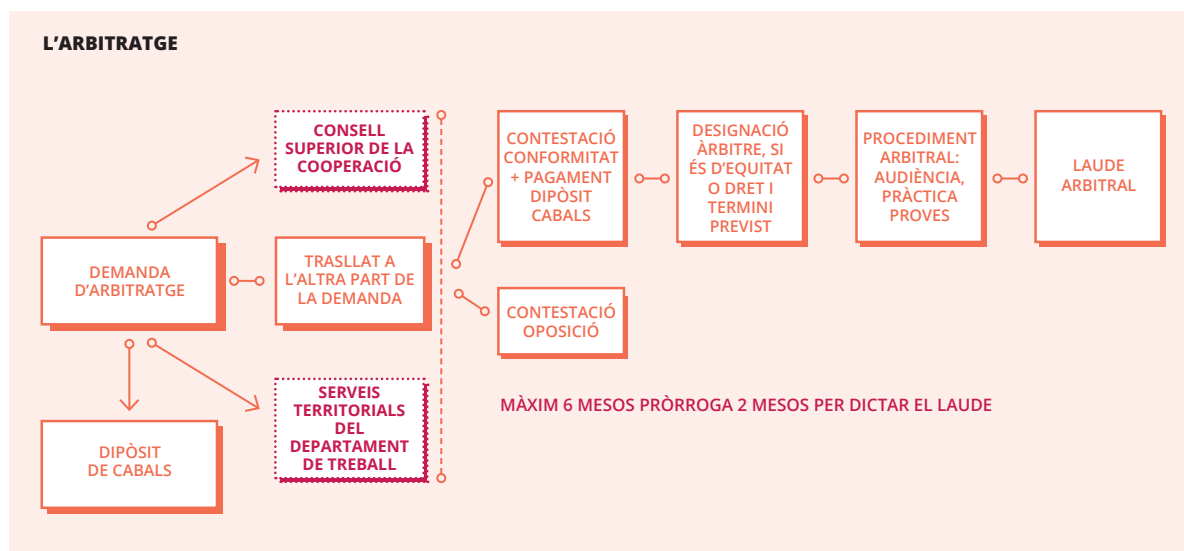
La mediació consisteix en la intervenció d'una persona medidora que canalitza la comunicació entre les parts i té per objectiu acostar les diferents posicions per tal d'arribar a un acord. Qui fa la mediació pot ser personal funcionari del Consell Superior de Cooperació (en aquest cas, és gratuït) o una algú de prestigi avalat pel mateix Consell. Els acords assolits es poden formalitzar per escrit i tenen l'eficàcia d'un contracte privat.



## L'ARBITRATGE

L'arbitratge respon a situacions en què les parts enfrontades no es posen d'acord en la solució més adequada i decideixen encomanar a un tercer la solució de la divergència, comproment-se a complir la resolució que aquest dicti en forma de laude arbitral. Les parts oposades que prenen part en un arbitratge ho fan de manera lliure, expressa i voluntària.

Les audiències tenen lloc a la seu del Consell Superior de Cooperació o a qualsevol dels serveis territorials del Departament d'Empresa i Treball.



## VIA COOPERATIVA VS. CMAC

Cal tenir en compte que, davant d'una sanció imposada pel consell rector, si acudim al CMAC, estem privant els òrgans socials que coneixen l'assumpte i li estem restant sobirania a l'assemblea general. Així, si una persona sòcia, una treballadora, sollicita la mediació davant del CMAC, el que està fent és treure-li una competència a l'assemblea per donar-la a un òrgan que desconeix la relació sociolaboral, que desconeix les normes cooperatives i que se centra en la realitat laboral ordinària.

A més, segons com, pot ser que no vagi bé a la mateixa persona sòcia, perquè està provocant un efecte contrari als seus interessos, que és afavorir el consell rector mentre que està silenciament el conflicte social que pugui existir. Un exemple possible seria: una cooperativa mitjana o gran, en la qual el consell rector inicia un expedient d'expulsió sense justificació o amb una justificació feble. El consell rector està format per tres persones, de les quals una no assisteix en aquella sessió, i dos voten a favor. I s'acorda l'expulsió de la persona sòcia. Si aquella persona presenta una papereta al CMAC, l'assemblea no coneix del recurs i, per tant, l'assemblea —la cooperativa— es queda amb la versió del consell rector. És a dir, hem expulsat una persona amb dos vots, d'una cooperativa de cinquanta o setanta persones. Si per contra, la persona sòcia hagués presentat un recurs davant de l'assemblea, aquesta hauria visualitzat el conflicte, hauria conegut els arguments de la persona i hauria valorat si la posició del consell rector era correcta o arbitrària. Per tant, els recursos davant de l'assemblea són també una manera de fiscalitzar el consell rector. I la utilització del CMAC priva —de manera involuntària i inconscient, si es vol— aquesta fiscalització.

A més, si el consell rector sap que els acords d'expulsió van a parar a l'assemblea, també valorarà molt més l'actuació abans de prendre unes mesures d'expedient sancionador dèbilment justificades, perquè davant de socis haurà d'explicar els seus motius i justificar-ho.

D'altra banda, utilitzar el CMAC pot provocar que les diferències existents entre les relacions societàries i les relacions laborals es vagin diluint de mica en mica i hi ha el perill que al final s'equipari i s'apliqui la legislació laboral en les relacions societàries. Pot semblar exagerat, però se'n poden posar un parell d'exemples, no gaire llunyans: el primer acte que es va fer d'aquesta secció de dret cooperatiu va ser comentar la sentència del Tribunal Suprem en què es reconeixia l'acció sindical dins de les cooperatives. Cal tenir en compte que les cooperatives ja tenen mecanismes interns que donen molts més drets que els sindicals. I un altre precedent, el de les falses cooperatives, davant les quals el legislador, finalment, va optar per aplicar la legislació laboral, de manera que va restar l'autoregulació pròpia de les cooperatives. En aquest sentit, doncs, cal fer un esforç per explicar que estem parlant de coses diferents. I que una cosa és una relació societària i una altra és una relació laboral, que tenen fonts de drets diferents i tenen instruccions pròpies diferents.

Què ens garanteix la utilització de la via pròpia de les cooperatives? En primer lloc, que la conciliadora, la mediadora o l'àrbitra sí que han de conèixer la normativa aplicable a les cooperatives i potser té un altre sentit i interès. És un procediment molt més àgil que anar al jutjat i buscar un punt de trobada. Això és molt important, sobretot en els casos en què les sancions hagin de sobreviure a la relació societària, és a dir, quan no parlem d'una expulsió, sinó que es tracta d'una suspensió d'activitat cooperativitzada i de bestreta, per exemple. Aleshores, segurament, l'aproximació de les postures és la millor solució perquè

aquesta relació pugui continuar. La utilització d'aquesta via interromp o suspèn l'exercici de les accions judicials, la qual cosa ens dona tranquil·litat.

Cal ser conscients que la via cooperativa té instruccions, mecanismes i fonts de dret pròpies, i tant el sector com els professionals del dret tenen la responsabilitat a emprar-los. Si no s'utilitzen i no es fa pedagogia amb les cooperativistes, es corre el risc que el legislador i els tribunals acabin desdibuixant la realitat.

## L'ENCAIX JURÍDIC ENTRE LA VIA COOPERATIVA I EL CMAC

---

Cal tenir en compte que, segons la jurisdicció social<sup>3</sup>, abans de presentar una demanda, sempre —a la gran majoria de procediments—, cal acreditar un intent previ d'evitar el procés. Normalment, això és un intent de conciliació prèvia<sup>4</sup>, que a Catalunya es fa a través del CMAC, que depèn del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya<sup>5</sup>. Si les parts arriben a un acord amb aquest tràmit previ, es posa per escrit en una acta de conciliació, que té el mateix valor que una sentència i, per tant, és directament executa-

ble sense necessitat d'un procediment declaratiu previ. Això és l'abecé del procediment laboral normal en cas de treballadors respecte a les seves empreses.

En el cas de les persones sòcies de cooperatives de treball associat, canvia una mica. Per què? Com és sabut, el vincle contractual dels socis amb les cooperatives de què formen part no és ben bé un vincle laboral, sinó que és societari. Ara bé, el que caracteritza aquest vincle és que la contrapartida específica és el mateix treball. Per tant, són fonamentals les condicions en què presten aquest treball i també en què deixen de prestar-lo en el cas, per exemple, d'expulsió.

Dit d'una altra manera, l'activitat que la persona sòcia ha aportat a la cooperativa té característiques similars a les d'una relació laboral; és a dir, és un soci que presta serveis per compte d'una entitat externa de la qual alhora forma part, és empleat i ocupador al mateix temps. Això té implicacions pel que fa a la competència jurisdiccional: les mateixes lleis de cooperatives<sup>6</sup> —n'hi ha unes quantes, una per cada comunitat autònoma, a part de la Llei espanyola de cooperatives<sup>7</sup>— estableixen que els conflictes entre socis i les seves cooperatives s'han de resoldre per la jurisdicció mercantil. I és així, llevat de les qüestions relacionades amb les condicions de treball, que llavors la jurisdicció és la social. Aleshores, òbviament, la llei reguladora processal

---

<sup>3</sup> Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social.

<<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=612853>> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>4</sup> Ordre TRE/87/2009, de 27 de febrer, per la qual s'aprova l'aplicació Conciliacions per a l'automatització de la tramitació dels expedients de conciliació administrativa prèvia a la via judicial laboral.

<<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=464933>> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>5</sup> GENERALITAT DE CATALUNYA. PORTAL DE CONCILIACIONS CMAC.

<[https://conciliacions.gencat.cat/gescon\\_internet/AppJava/inici.do](https://conciliacions.gencat.cat/gescon_internet/AppJava/inici.do)> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>6</sup> Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives.

<<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=698366>> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>7</sup> Ley 27/1999, de 16 de julio, de Cooperativas. <<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1999-15681>>

[Consulta: 4 de juliol de 2022]

---

per vehicular aquests conflictes és la Llei reguladora de la jurisdicció social<sup>8</sup> i, per tant, igual que qualsevol altre cas, abans de posar una demanda per qualsevol conflicte que tingui a veure amb les condicions de treball, s'ha d'acreditar prèviament l'intent d'evitació del litigi.

I és en aquest punt on podem aparèixer els primers dubtes. Quina és la via que cal utilitzar per evitar el litigi? La lògica diu que si el vincle essencial és el societari, i no pas el laboral, també seria el més lògic que els mecanismes pròpiament societaris siguin els idonis per resoldre els conflictes, abans d'anar a parar al jutjat i, per tant, el que popularment es diu: la via cooperativa prèvia. Dit d'una altra manera, intentar resoldre la reclamació per procediments interns de la mateixa cooperativa de la qual es forma part. Ara bé, si alhora hi ha un cert component l'alienat, perquè es treballa per compte d'un tercer que és col·lectiu —encara que el mateix soci en formi part—, sí que es justifica la competència de la jurisdicció social i l'aplicació de la Llei reguladora; és a dir, també sembla lògic que s'hagi d'anar als mecanismes previstos per aquesta mateixa llei; per tant, el CMAC.

Aquí apareix una contradicció, perquè la via cooperativa prèvia no està prevista en la Llei reguladora de la jurisdicció social. D'una banda, la via cooperativa té un component d'horitzontalitat i de democràcia, és a dir, el soci demana que, abans d'anar al jutjat, el conflicte es resolgui entre els mateixos socis, que tenen els mateixos drets i les mateixes obligacions que ell; reclama davant dels organismes escollits per ell mateix (consell rector, comitè de recursos, etc.) que estan formats per socis, amb els mateixos drets i les matei-

xes obligacions que ell; i, en última instància, el soci també pot anar a l'assemblea de socis, de la qual ell també forma part i té el mateix dret de vot i de veu, etc. que els altres. Per tant, és entre iguals que es rebutja o s'accepta la seva petició.

D'altra banda, però, la conciliació prèvia al CMAC és el contrari, perquè implica una verticalitat i una jerarquia. La persona treballadora pateix un problema causat per un superior jeràrquic, per l'ocupador. No existeixen mecanismes interns —més enllà del sentit comú—, si algú reclama qualsevol cosa a l'empresari, però no hi ha un procediment formal, ni cal que n'hi hagi. Si l'empresa diu que no sorgeix el litigi de reclamació. En aquest moment, en una conciliació prèvia, el treballador obliga, a través del Departament de Treball de la Generalitat, que l'empresari vagi al Departament de Conciliació per obligar-lo a intentar arribar a un acord. I si no s'aconsegueix aquest acord, llavors anirà a una altra autoritat externa, el jutjat. D'alguna manera, doncs, s'exclou la democràcia, perquè és l'empresari qui té la potestat organitzativa, directiva i disciplinària; i d'aquesta potestat n'està exclòs el treballador, per definició, cosa que no passa en una cooperativa.

Convivint amb aquesta contradicció, la jurisdicció social és competent. Ara bé, si revisem la Llei reguladora de la jurisdicció social, només fa una única referència a les cooperatives: l'article 2.C, que és l'únic article en què s'atribueix la competència dels litigis entre societats laborals o cooperatives de treball associat, i els socis o els treballadors només per la prestació de servei. Que aquesta sigui l'única referència de la Llei reguladora de la jurisdicció social envers les cooperatives vol

<sup>8</sup> Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social.

<<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=612853>> [Consulta: 4 de juliol de 2022]



dir que no entra en com s'han d'intentar evitar aquests litigis entre cooperatives i socis, malgrat que dediqui un títol sencer a l'evitació d'aquests processos. No parla, per tant, de la possibilitat d'una via cooperativa prèvia en el cas de societats cooperatives, malgrat que té atribuïda la competència per resoldre aquesta mena de litigis.

Malgrat tot, les lleis de cooperatives sí que preveuen el fet que aquests conflictes s'hagin de resoldre prèviament per les vies internes. Aleshores hi ha, d'una banda, la Llei de cooperatives, que no té en compte el que diu la Llei reguladora de la jurisdicció social; i la Llei reguladora de la jurisdicció social que no té en compte el que diu la Llei de cooperatives.



## LA JURISPRUDÈNCIA

Els principals conflictes que han arribat als tribunals solen ser els que tenen a veure amb les expulsions o acomiadaments. Cal recordar que per impugnar un acomiadament o una expulsió, hi ha un termini de vint dies de

caducitat. Llavors, el principal litigi s'ha donat en casos en què les cooperatives han al·legat l'excepció de caducitat en el judici. Per què? Són els casos en què un soci d'una cooperativa expulsat interposa una papereta de conciliació prèvia, que en el cas de treballadors per compte d'altri suspèn la caducitat per quinze dies, i posteriorment interposa una demanda judicial. Sempre s'ha dit és que l'acció estava caducada en aquests casos perquè el soci s'ha esperat massa dies, més de vint dies, a interposar aquesta demanda amb el benentès que la interposició de la papereta de conciliació no suspenia el termini de caducitat.

Això ja es va resoldre als anys vuitanta, que hi ha diferents sentències. Per exemple, en tenim una del 26 d'abril de 1983, que considera que realment la forma correcta d'evitar el procediment, abans d'anar a la demanda, és la via cooperativa prèvia, és a dir, la reclamació davant del Consell Rector, davant de l'organisme intern que correspongui. I, per tant, el que suspèn els terminis de caducitat és la via cooperativa prèvia i no pas la presentació d'una papereta de conciliació. Això significa que aquesta és la via correcta, que la simple interposició d'una papereta de conciliació no suspèn el període de caducitat.

Ara bé, poc després hi ha una altra sentència, de 4 de novembre de 1985<sup>9</sup>, que estableix que tot i que la via correcta és la via cooperativa prèvia, si el soci presenta una papereta de conciliació i la cooperativa compareix en aquesta conciliació no fa cap mena d'objecció, la mateixa cooperativa està admetent aquesta via —la de la conciliació prèvia— com a correcta. Llavors, en aquest cas, es desestima la caducitat i, per tant, estaria correctament interposada la demanda.

<sup>9</sup> TRIBUNAL SUPREM. Sentència de 4 de novembre de 1985. Ponent: Exm. Sr. José Lorca García. Consultable parcialment a la base de dades Aranzadi Insignis amb codi RJ/1985/5713.



Més o menys això queda confirmat per sentències posteriors. En aquest sentit, és molt rellevant la sentència del Tribunal Constitucional 172/2007, de 23 de juliol<sup>10</sup>. Aquesta atorga una empara per manca de tutela judicial efectiva. Es tracta d'un cas on un soci és expulsat, no presenta via cooperativa prèvia, sinó que presenta papereta de conciliació, la cooperativa compareix a la conciliació sense fer cap objecció sobre si és o no la via correcta per intentar evitar el judici abans de la demanda, però més tard, al judici, aquesta cooperativa allega caducitat, pels motius esmentats més amunt. Tant la instància com el Tribunal Superior de Justícia, que en aquest cas era de Galícia, van estimar la caducitat, per tant, desestima la demanda sense entrar en el fons per caducitat. Però el Tribunal Constitucional considera que s'havia causat indefensió al soci per dos motius: primer, perquè la mateixa cooperativa havia comparegut a la conciliació sense presentar cap objecció, la qual cosa implicava que per la seva part es reconeixia que era una fórmula correcta. I segon, perquè ni el jutjat ni el tribunal van requerir a la part actora, el soci, perquè esmenés aquest defecte. Llavors, per aquests dos motius, es considera que s'havia causat indefensió a l'actor i, per tant, considera que l'acció no estava caducada, i s'havia d'entrar en el fons de l'assumpte.

Més recentment, ja tenim una sentència del Tribunal Suprem, de Sala Quarta, Sentència 433/2018<sup>11</sup>, de 24 d'abril, recurs de cassació per unificació de doctrina 1225/2016 (ponent: Santpere Navarro) en la qual s'analitza tota l'evolució jurisprudencial precedent i arriba en aquell cas concret a la conclusió següent: si la via cooperativa prèvia es presenta després un intent de conciliació —a més de la via

cooperativa prèvia—, i la cooperativa no compareix (com és en aquest cas) i, malgrat això, es presenta la demanda després de vint dies, l'acció està caducada. Dit d'una altra manera: el soci presenta via cooperativa prèvia, es desestima per la cooperativa, després presenta l'intent de conciliació i la cooperativa no compareix, per tant, no fa cap objecció perquè no es presenta, i posteriorment es presenta la demanda, llavors considera que aquí sí que hi ha caducitat de l'acció. La clau està en el fet que la cooperativa no va comparèixer, a diferència del cas que havíem vist del Tribunal Constitucional, on la cooperativa sí que va comparèixer i, per tant, va donar legitimitat a aquell intent de conciliació. Aquí no, no va comparèixer i, com a resultat, sí que el Tribunal Suprem declara caducada l'acció; perquè, insistim, el CMAC no suspèn el termini de caducitat i perquè l'empresa no va comparèixer i no li va donar aquesta legitimitat, quan, a més sí que hi havia una via cooperativa prèvia.

Un altre cas seria si una cooperativa comparegués al CMAC alegant la incompetència de l'òrgan, i que la via correcta és la cooperativa. Si tenim en compte les sentències precedents, es pot entendre que sí que hi hauria una caducitat.

I fins aquí la jurisprudència prèvia. Hi ha dos temes —és clar, els casos que arriben als tribunals són els que, evidentment, no s'ha arribat a cap acord, ni amb la via cooperativa prèvia ni amb la conciliació al CMAC—, que queden pendants de resoldre i que precisament tenen a veure amb el fet de saber què passa quan, durant la via cooperativa prèvia sí que s'arriba a algun acord. O bé perquè el Consell Rector, o el comitè de recursos en el


<sup>10</sup> TRIBUNAL CONSTITUCIONAL. Sentència 172/2007, de 23 de juliol de 2007  
<[https://www.boe.es/diario\\_boe/txt.php?id=BOE-T-2007-15667](https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-T-2007-15667)> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

<sup>11</sup> TRIBUNAL SUPREM. Sentència 433/2018.  
<<https://www.poderjudicial.es/search/AN/openDocument/3add7df483ee8a86/20180518>> [Consulta: 4 de juliol de 2022]

seu cas, estima la petició del treballador amb la seva demanda, o bé perquè s'arriba a algun acord en una assemblea, per exemple. Primer és l'exempció de la indemnització: si la cooperativa reconeix que l'expulsió és improcedent i, per tant, reconeix la indemnització pròpia de l'acomiadament improcedent, és una indemnització legal, exempta de l'IRPF? Si això mateix es pactés amb el CMAC, és clar que estaria exempta d'IRPF, és una indemnització legal. Si això es pacta dins els mecanismes interns de la cooperativa, hi ha el dubte de si això realment està exempt o no d'IRPF, o si, addicionalment caldria fer una conciliació per tal d'obtenir aquesta exempció fiscal. Per tant, tot i que no s'han trobat dificultats en àmbit conciliatori en l'aplicació de la via cooperativa prèvia, sí que hi ha vegades que s'ha tirat endavant, a més a més, amb el CMAC, per assegurar-se que no hi ha retenció de l'IRPF.

L'altra qüestió, també pendent de resoldre, és l'executabilitat. Un acte amb avinença al CMAC és estrictament executable. Si l'empresa no paga allò que s'ha compromès a pagar en un acord, el treballador no ha de posar una demanda declarativa, simplement executada i embarga. Quan això mateix es fa dintre els mecanismes interns d'una cooperativa, no hi ha cap norma que digui que és estrictament executable. És a dir, si la cooperativa no paga allò que s'ha compromès amb els seus mecanismes interns (consell rector, assemblea o comitè de recursos), el soci, per demanar el compliment d'aquest acord, necessàriament ha de fer un judici declaratiu, perquè no hi ha cap norma que digui que allò és directament executable. Per tant, ha de fer, igualment, una demanda. El dubte és: quina demanda ha de posar? Una demanda per acomiadament? Llavors estem sotmesos als terminis de caducitat? És un procediment ordinari en el qual reclamem únicament una quantitat?

Pel que fa a calendaris, davant de casos en què s'ha treballat a través de la mediació del Consell Superior de Cooperació, els terminis queden suspesos, o interromputs, d'acord amb l'article 158.3 de la Llei de cooperatives; per tant, en principi no hi hauria d'haver problema. A més, la norma no fa diferència entre mediació, conciliació o arbitratge.

En definitiva, tot i que a vegades fa la impressió que la mediació del Consell Superior de Cooperació s'utilitza poc, el cert és que les experiències mostren que la seva intervenció ha estat positiva, sobretot en els casos en que no s'extingeix la relació societària, en què s'han trobat els punts en comú necessaris. 

IMPULSAT PER

---



PROMOU

---



AMB EL FINANÇAMENT

---

